



Materialni položaj gospodinjstev v 2020

Življenjski pogoji, Slovenija, 2020

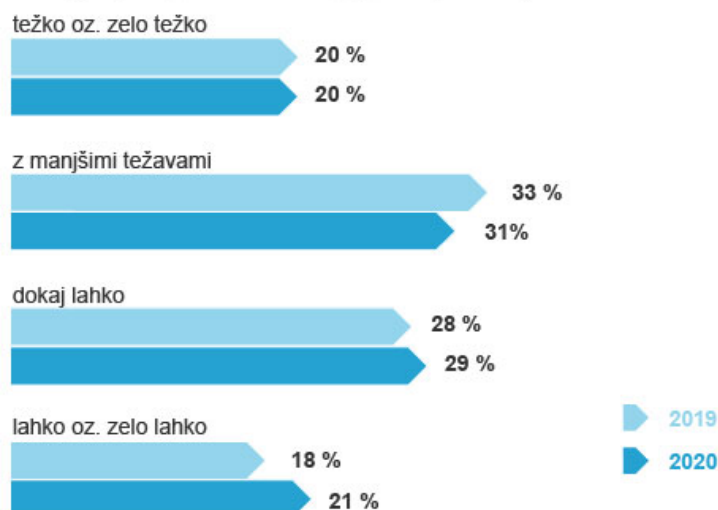
Leto 2020 je bilo zaradi epidemije covida-19 posebno, zato je potekalo drugače kot običajno tudi zbiranje podatkov v tem letu. S svojimi dohodki je brez težav preživelo mesec 21 % gospodinjstev. Nepričakovane izdatke v višini 650 EUR bi v letu 2020 lahko poravnalo 67 % gospodinjstev.

Zaradi epidemije covida-19 je bilo leto 2020 posebno tudi za raziskovanje Življenjski pogoji. Podatkov zanj zaradi posebnih razmer ni bilo mogoče zbrati kot običajno v prvi polovici leta in v strnjem obdobju (januar–junij), saj smo morali zbiranje podatkov, ki je že potekalo od 15. januarja, s 15. marcem zaradi razglasitve epidemije prekiniti. Nadaljevali smo 15. maja in končali 15. septembra. Pri uporabi podatkov za leto 2020 je tako treba upoštevati, da so se podatki zbirali v dveh obdobjih, in sicer pred zdravstveno krizo (januar–marec) in v času zdravstvene krize oz. po prvem valu epidemije covida-19 (maj–september) in da zaradi teh posebnih okoliščin niso popolnoma primerljivi s podatki iz prejšnjih let.

Delež gospodinjstev, ki s svojimi dohodki brez težav preživijo mesec, je večji

Odstotek gospodinjstev, ki so v 2020 ocenila, da so s svojimi dohodki preživela mesec brez težav (lahko oz. zelo lahko), se je glede na 2019 povečal za 3 odstotne točke: z 18 % na 21 %. Na drugi strani pa je odstotek tistih gospodinjstev, ki so s svojimi dohodki shajala s težavami (težko oz. zelo težko), ostal enak (20 %). Največ gospodinjstev je s svojimi dohodki preživelo mesec z manjšimi težavami, in sicer 31 %.

Kako gospodinjstva v Sloveniji preživijo s svojimi dohodki?



Vir: SURS

©SURS

Število resno materialno prikrajšanih oseb nekoliko višje

Stopnja resne materialne prikrajšanosti je bila v letu 2020 3-odstotna ali glede na prejšnje leto za 0,4 odstotne točke višja. To pomeni, da je v 2020 živel v materialno prikrajšanih gospodinjstvih približno 61.000 oseb (8.000 več kot v prejšnjem letu). Gospodinjstva, v katerih so živele te osebe, so bila zaradi omejenih finančnih virov prikrajšana za vsaj štiri od naslednjih devetih elementov, na podlagi katerih se izračuna stopnja materialne prikrajšanosti: 1) redno plačilo najemnine ali hipoteke, stanovanjskih stroškov,

odplačevanje kreditov, 2) primerno ogrevano stanovanje, 3) poravnava nepričakovanih izdatkov v višini mesečnega praga tveganja revščine (650 EUR), 4) mesni ali enakovreden vegetarijanski obrok vsaj vsak drugi dan, 5) enotedenske letne počitnice za vse člane gospodinjstva, 6) osebni avtomobil, 7) pralni stroj, 8) barvni televizor, 9) telefon.

Gospodinjstva v Sloveniji, ki so si v 2020 lahko privoščila: ...



Vir: SURS

©SURS

Pri plačevanju finančnih obveznosti zamujalo manj gospodinjstev

Stanovanjski stroški (ti vključujejo tudi morebitno najemnino ali odplačila hipotekarnih posojil) so bili v 2020 veliko breme za 26 % gospodinjstev, kar je za 6 odstotnih točk manj kot v 2019. Plačilo stanovanjskih stroškov sploh ni bilo breme za 15 % gospodinjstev, kar je bil enak delež kot v preteklem letu.

Stanovanjske stroške, morebitno najemnino ali hipotekarno posojilo, druga posojila ali nakupe na obroke je v zadnjih 12 mesecih pred anketiranjem v letu 2020 zaradi finančne stiske vsaj enkrat plačalo z zamudo 9 % gospodinjstev; to je za 2 odstotni točki manj, kot jih je bilo v letu 2019, in za 11 odstotnih točk manj, kot jih je bilo v letu 2014, ko je bil odstotek takih gospodinjstev največji do zdaj.

Najemnino za stanovanje je vsaj enkrat v zadnjih 12 mesecih pred anketiranjem v letu 2020 plačalo z zamudo 12 % najemnikov stanovanj, kar je bil enak delež kot v letu 2019.

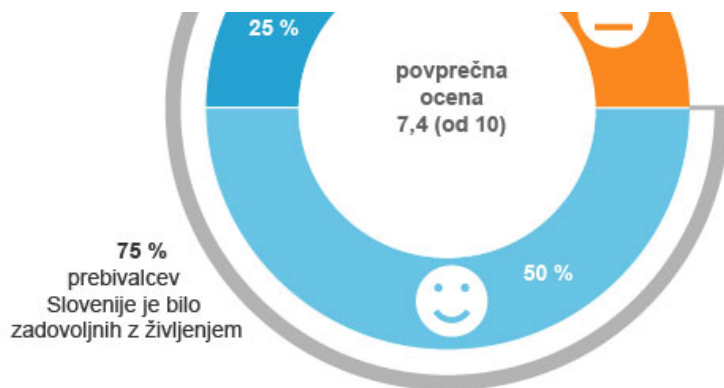
Vsaj 1 **kredit ali nakup na obroke** je v Sloveniji v letu 2020 odplačevalo 41 % gospodinjstev. 10 % gospodinjstev je v letu 2020 odplačevalo hipotekarni kredit za stanovanje, v katerem so živela, 2 % gospodinjstev pa drugačne stanovanjske kredite za svoja stanovanja. 19 % gospodinjstev je uporabljalo avtomobil ali druga prevozna sredstva, kupljena na kredit/lizing. Po 7 % gospodinjstev je odplačevalo kredit/obroke za prenovo stanovanja, v katerem so živela, in za nakup pohištva, stanovanjske opreme ter gospodinskih aparatov. 3 % gospodinjstev so odplačevali kredit/obroke za druge nepremičnine, 1 % gospodinjstev pa kredit/obroke za poravnavanje vsakodnevnih izdatkov. Malo manj kot po 1 % gospodinjstev je imelo najete kredite ali je odplačevalo obroke za počitnice, zdravstveno oskrbo, izobraževanje, financiranje poslovne dejavnosti, refinanciranje drugega kredita, kredit, namenjen za pomoč sorodnikom ali prijateljem. 4 % gospodinjstev pa so bili zadolženi za druge namene, ki prej niso bili omenjeni.

Samoocena splošnega zadovoljstva z življenjem nekoliko nižja

Povprečna samoocena zadovoljstva z življenjem na lestvici od 0 (povsem nezadovoljen) do 10 (zelo zadovoljen) se je v 2020 glede na prejšnje leto znižala za 0,1 vrednosti ocene (s 7,5 na 7,4).

Splošno zadovoljstvo z življenjem, Slovenija, 2020





Vir: SURS

©SURS

Dobrine in plačljive aktivnosti finančno približno enako dostopne

Med vsaj 16 let starimi osebami v Sloveniji je bilo v letu 2020 92 % takih, ki so se vsaj enkrat na mesec **družile s prijatelji ali sorodniki ob pijači ali na kosilu**, kar je za 1 odstotno točko manj kot v 2019. Delež takih, ki si tovrstnega druženja niso mogli privoščiti zaradi finančnih težav, je ostal enak kot v letu prej (3 % oseb).

Prostočasnih aktivnosti, ki jih je treba plačati, se je v letu 2020 redno udeleževalo 54 % oseb, starih vsaj 16 let, to je za 1 odstotno točko manj kot v letu 2019. Delež oseb, ki si iz finančnih razlogov niso mogle privoščiti tovrstnih aktivnosti, pa se je glede na prejšnje leto znižal za 1 odstotno točko (z 12 % na 11 %).

Manjši znesek denarja zase je skoraj vsak teden v letu 2020 porabilo 89 % oseb oz. za 1 odstotno točko manj kot v 2019. Iz finančnih razlogov si tega ni moglo privoščiti 5 % oseb, kar je bilo za 1 odstotno točko manj kot v letu 2019.

Gibanje dohodka gospodinjstev v enem letu

V raziskovanju Življenjski pogoji so gospodinjstva od leta 2019 vprašana tudi po **subjektivnem mnenju o spremembi višine njihovega neto dohodka**. Ocenjujejo, kako se je spremenil njihov skupni neto dohodek v zadnjih 12 mesecih pred anketiranjem. V letu 2019 je 23 % gospodinjstev izjavilo, da se jim je dohodek v zadnjih 12 mesecih zvišal, 9 % pa, da se jim je znižal; dohodek vseh drugih gospodinjstev pa je bil po njihovem mnenju približno enak kot v zadnjih 12 mesecih pred anketiranjem. V letu 2020 je 24 % gospodinjstev izjavilo, da je bil njihov dohodek v zadnjih 12 mesecih pred anketiranjem višji, 9 % gospodinjstev pa, da je bil nižji.

Gospodinjstva, katerih dohodek se je po njihovem mnenju zvišal, so kot glavne razloge za to v največjih odstotkih navedla usklajevanje plač na podlagi zakona (v 2019 je bilo takih 15 %, v 2020 pa 23 %) in zvišanje plač (v 2019: 26 %; v 2020: 21 %) ter zvišanje socialnih prejemkov (približno tretjina gospodinjstev). Gospodinjstva, katerih dohodek se je po njihovi oceni znižal, pa so kot razloge za to v največjih odstotkih navedla izgubo dela oz. brezposelnost (v obeh opazovanih letih več kot 20 % gospodinjstev), sledili so drugi (nenavedeni) razlogi (v 2019 je bilo takih 13 %, v 2020 pa 21 %), znižanje plače (v 2019: 11 %, v 2020: 14 % gospodinjstev) ter upokojitvev (približno 10 % gospodinjstev v obeh letih). Podrobnejši podatki so na voljo v priloženi priponki v Excelu.

Metodološko opozorilo

V današnji objavi so prikazani začasni podatki za leto 2020 v primerjavi z letom 2019, ki so bili pripravljene na

podlagi mednarodno primerljivega raziskovanja Življenjski pogoji (SILC). Podatki zanj so bili pridobljeni z anketnim vprašalnikom, in sicer za leto 2019 v prvi polovici leta 2019 (januar–junij), za leto 2020 pa zaradi epidemije covid-19 v dveh obdobjih (od 15. januarja do 15. marca in od 15. maja do 15. septembra). Kasneje bomo tem podatkom dodali še podatke iz registrskih in administrativnih virov. Končni podatki se bodo zaradi dodatnih podatkov iz drugih virov ter nadaljnje statistične obdelave podatkov lahko nekoliko razlikovali od začasnih podatkov.

Končni podatki za leto 2020 bodo objavljeni 17. junija 2021. Hkrati bodo objavljeni končni podatki s področja »Kazalniki dohodka, revščine in socialne izključenosti«. Podrobni podatki po različnih prerezih bodo v podatkovni bazi SiStat objavljeni 8. julija 2021.

Naslov objave »Življenjski pogoji otrok, Slovenija, 2020«, katere prvi izid je napovedan za 23. septembra 2021, drugi pa 21. oktobra 2021, je bil 4. 2. 2021 spremenjen v »Prezadolženost, potrošnja in premoženje, Slovenija, 2020«. 23. septembra bodo objavljeni končni podatki, 21. oktobra pa podrobni podatki iz priložnostnega modula »Prezadolženost, potrošnja in premoženje, Slovenija, 2020«.

Priponke



Gibanje neto dohodka gospodinjstev, Slovenija, 2019_2020.xlsx, 23kB

Avtor/-ji: Rihard Tomaž Inglič, Stanka Intihar, Martina Stare

Naslednja objava:

Statistični urad Republike Slovenije

Litostrojska cesta 54, 1000 Ljubljana

Informacijsko središče:

telefon: (01) 241 64 04

faks: (01) 241 53 44

info.stat@gov.si

www.stat.si

© Statistični urad Republike Slovenije

Uporaba in objava podatkov dovoljeni le z navedbo vira.